Branschorganisationen för dagligvaruhandeln

Ärendenummer: LI2025/01503
Inskickat: 2025-11-05
Ansvarig tjänsteman: Martin Andersson

Från:
Svensk Dagligvaruhandel

Till:
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, li.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till li.rs.l.remisser@regeringskansliet.se.

Remiss avseende Förbättrat genomförande av UTP-direktivets förbud mot sena annulleringar LI2025/01503

Svensk Dagligvaruhandel är branschorganisationen för dagligvaruhandeln i Sverige. Våra medlemsföretag är Axfood, City Gross, Coop Sverige, ICA Sverige, Lidl Sverige och Livsmedelshandlarna. Tillsammans står vi för drygt 95 procent av dagligvaruhandeln i Sverige, med fler än 3 000 butiker över hela landet.

Varje vecka möter vi i stort sett alla människor i Sverige i våra butiker. Dagligvaruhandeln sysselsätter runt 110 000 personer, varav en tredjedel är unga (15-24 år) och en fjärdedel har utländsk bakgrund. Branschen skapar jobb, ger möjlighet att äta hållbart och hälsosamt och är en viktig samhällsfunktion i alla delar av Sverige.

Svensk Dagligvaruhandels remissvar

Svensk Dagligvaruhandel har tagit del av betänkandet *Förbättrat genomförande av UTP-direktivets förbud mot sena annulleringar LI2025/01503* och tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter förslaget.

Bakgrund

Lagen om otillbörliga handelsmetoder som trädde i kraft på den svenska marknaden den 1 november 2022 har stor påverkan på svensk dagligvaruhandels medlemmar. När lagen tillkom gjordes väsentliga frånsteg från EU-direktivet om förbud mot otillbörliga handelsmetoder. Införande innebar en kraftig överimplementering på den svenska marknaden. Detta framförallt i och med att lagen utvidgades till att gälla i princip alla affärstransaktioner med livsmedel oavsett företagens relativa storlek, samt att den övre omsättningsgränsen togs bort. Överimplementering skedde även på andra områden t.ex. den del av lagstiftningen som Regeringen nu vill göra justeringar i. Nämligen att regeln om 30

dagars annulleringstid beslutades gälla samtliga varor och inte som i direktivet begränsat till färskvaror.

Några korta exempel på skillnaden detta innebär är följande: En enskild butik med omsättning över 20 Mkr som ska handla kolsyrad dryck från ett multinationellt företag måste dels följa alla UTP-regler samt är förbjuden att betala på längre tid än 30 dagar. Dels får butiken inte heller avbeställa varorna med kortare tid än 30 dagar eftersom alla varor innefattas av den regeln. Detta påverkar den administrativa bördan för butiken och kan påverka butikens likviditet. Om direktivet hade införts utan justeringar hade butiken inte behövt följa UTP-reglerna och parterna hade då kunnat komma överens om villkoren enligt normal avtalsrätt. Ett annat exempel är att en nationell livsmedelsgrossist i förhandlingar med ett multinationellt företag måste följa UTP-regler för samtliga kategorier av livsmedel, vilket sätter den köpande parten i en sämre förhandlingssituation och en sämre likviditetssituation än konkurrenter på andra europeiska marknader. Det kan inte uteslutas att detta har en negativ inverkan på priserna och därmed i förlängningen konsumentpriset i butik.

Sammanfattning av förslaget
EU-kommissionen anser att Sverige måste utvidga lagen (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder (“LOH”), eftersom den inte är korrekt implementerad i nuläget. Detta ska ske på så sätt att det inte bara är ett förbud mot att annullera en order med kortare än 30 dagar, utan även förbud mot att annullera en order med så kort varsel att leverantören inte rimligen kan förväntas hitta något alternativt sätt att avsätta eller använda produkterna. Enligt direktivet gäller den här regeln endast färskvaror.

Sverige har, som nämns ovan, sedan tidigare tagit bort den övre omsättningsgränsen och påverkan av säljare och köpares relativa storlek, vilket innebär att den här föreslagna justeringen automatiskt leder till en överimplementering eftersom den kommer att påverka många fler företag och affärer än vad som skulle varit resultatet om ursprungsdirektivet implementerats utan ändringar. Regeringen går dess värre ett steg längre. I den aktuella utvidgningen har Sverige dessutom inte heller avgränsat produkterna — till att endast avse färskvaror, trots uttrycklig möjlighet till detta, utan det gäller alla jordbruks- och livsmedelsprodukter som lagen i andra delar omfattar. Det innebär alltså ytterligare en överimplementering av lagen på den svenska marknaden, i den mening att regeln gäller för många fler affärstransaktioner vilket ger ökad administration och risk.

Synpunkter på förslaget
Denna överimplementation av lagstiftningen i att den ska avse alla typer av jordbruks- och livsmedelsprodukter är problematisk samt står i strid med Regeringens förenklingsagenda jämte Förenklingsrådets syfte.

Det största problemet med lagförslaget i sin nuvarande utformning är den icke-obetydliga påverkan det kan medföra för exempelvis kampanjvaror, det vill säga varor som inte ofta erbjuds marknaden och sällan finns i ett permanent sortiment. Det kan till exempel röra säsongsbetonade varor vilka till sin natur är en högst föränderlig och tidskänslig varugrupp.

Lagförslaget kommer att leda till större osäkerhet i inköpsledet vilket kommer att påverka marknaden negativt åt två olika håll. Vissa kommer inte våga köpa in större ordrar med risken för kostsamma överlager jämte högre matsvinn medan andra riskerar att köpa in för få varor och stå med tomma hyllor, allt för att inte riskera de skyhöga sanktionsavgifter som gäller för brott mot LOH.
Vidare skapar lagförslaget stora osäkerheter i sin tolkning för när en köpare tillåts avbeställa en order då köparen av flera olika naturliga skäl inte har tillräcklig insikt i sina leverantörers möjligheter att avsätta eller använda en vara. Det kan bero på säsong, överlager, hur väletablerad leverantören är för att nämna några, alla vilka är omständigheter som en köpare inte normalt sett ska behöva ta hänsyn till då var näringsidkare under normala förhållanden och av konkurrensrättsliga skäl svarar för sig själv och sina egna behov.

Konsekvensutredning
I sin konsekvensutredning hänvisar regeringen till den analys av hur förslagen skulle påverka företagen som gjordes i förarbetena inför införandet av LOH. Någon uppdaterad analys av förslagens effekter tycks inte ha gjorts. Inte heller har förslaget föregåtts av en dialog med branschen, i alla fall inte som vi har fått ta del av eller delta i. Vi anser inte att det är ett fullgott underlag för att göra en lagändring som påverkar affärer för många miljarder kr per år.

Sammanfattning
SvDH anser att lagförslaget bör reduceras till att innehålla den minsta nivån av implementering av UTP-direktivet som EU-kommissionen kräver, vilket innebär att endast färskvaror ska omfattas av den kompletterande regeln. Vidare bör distinktionen mellan färskvaror och icke- färskvaror återinföras i den svenska LOH-lagen. Det bör dessutom i LOH införas en högsta omsättningsgräns för leverantörer som ska omfattas av lagen för att inte skapa orimliga konkurrensfördelar för multinationella företag vilka inte har behov av samma skydd som en småskalig jordbrukare.